



Tiedolla vihaa vastaan –hanke

Asettaminen

Oikeusministeriön demokratia- ja julkisoikeusosaston itsehallinto ja yhdenvertaisuus -yksikkö on tänään asettanut Tiedolla vihaa vastaan –hankkeen, jonka tavoitteena on viharikosten ja vihapuheen vastaisen työn tehostaminen. Hankkeessa kehitetään viharikoksiin ja vihapuheeseen liittyvää tiedonkeruuta sekä paikallistason yhteistyötä sekä tuotetaan materiaalia viharikosten ja vihapuheen vastaisen työn tueksi.

Toimikausi

1.12.2019 – 30.11.2021

Tausta

Vihapuhe ja viharikokset ovat yhteiskunnallinen ongelma siitä huolimatta, että niiden tunnistamiseksi, puuttumiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi on tehty monia toimia. Vihapuhe on saanut uusia muotoja, kuten eri alojen ammattilaisiin kohdistuva nk. maalittaminen.

Monet kansainväliset ihmisoikeustilannetta valvovat tahot ovat kiinnittäneet huomiota rasismiin ja syrjinnän lisääntymiseen ja kehottaneet Suomea tehostamaan toimiaan.

Syrjinnän seurantaryhmän vuonna 2016 julkaiseman selvityksen mukaan vihapuhetta ja häirintää kohdataan erityisesti kaduilla, parkkipaikoilla, puistossa ja muissa julkisissa paikoissa. Toiseksi yleisin paikka oli internet, erityisesti yleiset keskustelupalstat ja sosiaalinen media.

Monia toimia viharikosten ja vihapuheen vastaisen työn vahvistamiseksi on parhaillaan käynnissä. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan on kirjattu monia viharikoksiin ja vihapuheeseen liittyviä toimia, kuten poikkihallinnolliset toimenpiteet järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen puuttumiseksi, syrjintä- ja viharikostilanteen seurannan edistäminen sekä rasismiin ja syrjinnän vastaisen toimintaohjelman laatiminen.

Against Hate –hankkeessa (1.12.2017 – 30.11.2019) on kehitetty viharikosten ja vihapuheen vastaista työtä mm. kehittämällä viharikosraportointia ja vahvistamalla viranomaisten, erityisesti poliisin, syyttäjän, tuomareiden viharikosten ja vihapuheen vastaisia toimintavalmiuksia sekä kehittämällä viharikosten uhrien tukea.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on viharikosten ja vihapuheen vastaisen työn tehostaminen. Hankkeessa mm. kehitetään tiedonkeruuta ja viharikosraportointia sekä paikallistason yhteistyötä. Tavoitteita esitellään tarkemmin toimintakokonaisuuksien yhteydessä.

Tehtävä

Hankkeen toiminta jakautuu neljään toimintakokonaisuuteen. Oikeusministeriö osallistuu niihin kaikkiin.

Toimintakokonaisuus 1: Viharikosraportoinnin kehittäminen

Toimintakokonaisuuden tavoitteena on testata ETYJ:in viharikosten raportointiin kehitettyä työkalua Suomessa, Kroatiassa sekä Irlannissa. Lisäksi tavoitteena on kehittää viharikosten uhrien ohjausta tukipalveluihin ja poliisille. Kolmanneksi tavoitteena on kehittää kansalaisjärjestöjen valmiuksia viharikosten potentiaalisten uhrien tukemisessa.

Toiminnot:

- Järjestöverkostojen luominen varjoraportoinnin toteuttamiseksi
- ETYJ:in raportointityökalun muokkaaminen, kansallisten verkostojen koulutus ja tiedon levittäminen raportoinnista
- Tiedon kerääminen, analysointi, raportin julkaiseminen ja viestintä tuloksista
- Uhrien ohjauksen kehittäminen

Toiminnot toteutetaan Suomessa, Kroatiassa ja Irlannissa.

Toimintakokonaisuus 2: Paikallistason yhteistyön kehittäminen

Toimintakokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa eri toimijoiden valmiuksia viharikosten ja vihapuheen torjunnassa paikallistasolla. Paikallispoliisin työtä kehitetään testaamalla käytäntöjä, joilla rakennetaan luottamusta sekä eri väestöryhmien että poliisin ja vähemmistöryhmien välillä. Käytäntöjen suunnittelussa käytetään hyväksi muissa hankkeen toiminnoissa kerättyä tietoa. Toimet tukevat poliisin ennalta estävän strategian täytäntöönpanoa paikallisella tasolla. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt sekä vammaiset henkilöt harvoin raportoivat poliisille kokemistaan viharikoksista. Tavoitteena on lisätä näiden henkilöiden tietoisuutta viharikoksista sekä raportointikanavista. Tavoitteena on myös lisätä paikallispoliitikkojen tietoisuutta vihapuheesta ja sen vaikutuksista.

Toiminnot:

- Paikallispoliisin interventioiden pilotointi
- Koulutusmoduuli paikallispoliisille ennalta estävään työhön
- Koulutukset potentiaalisille uhreille; seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, vammaiset ihmiset
- Esteetön materiaali viharikoksista vammaisille (ml. viittomakieli)
- Koulutukset ja materiaali paikallispoliitikoille vihapuheesta

Toimintoja toteutetaan sekä Suomessa että Kroatiassa.

Toimintakokonaisuus 3: Viharikosten seurannan kehittäminen

Toimintakokonaisuuden tavoitteena on pilotoida viharikosten seuranta syyttäjänlaitoksessa sekä tuomioistuimissa. Lisäksi kehitetään indikaattoreita viharikosten seurantaan. Paikallisille ja kansallisille viranomaisille kehitetään indikaattoryökalu. Lisäksi tavoitteena on testata verkossa tapahtuvan vihapuheen kohdennetun seurannan uusia välineitä sekä käyttää näitä tietoja politiikkatoimien suunnittelussa ja poliisin ennalta estävässä työssä.

Toiminnot:

- Tutkimus viharikosten etenemisestä syyttäjälle ja tuomioistuimiin
- Viharikosindikaattoreiden kehittäminen ja opas
- Verkkovihan etsimiseen suunniteltu työkalu (webcrawler) ja tiedon hyödyntäminen poliisin työssä

Toiminnot toteutetaan Suomessa.

Toimintakokonaisuus 4: Kansainvälinen yhteistyö

Toimintakokonaisuuden tavoitteena on vaihtaa kokemuksia EU-tasolla ja jakaa hyviä käytäntöjä vihapuheen ja viharikosten vastaisessa työssä.

Toiminnot:

- Järjestöverkostojen vertaistuki ja tapaamiset
- Kansainvälinen työpaja ja julkaisu paikallispoliisin ennalta estävän työn hyvistä käytännöistä
- Loppukonferenssi tietoon perustuvasta päätöksenteosta viharikosten vastaisessa työssä

Toiminnot toteutetaan Suomessa, Kroatiassa ja Irlannissa.

Kansliapäällikkö Pekka Timonen